

ALTERNATÍV KÖRLEVÉL
a Hamburgi Magyarok Egyesülete tagjaihoz

Rövidítések: **HME** = Hamburgi Magyarok Egyesülete
AK = Alternatív Körlevél, **E** = Egyesület

I. PRO DOMO: *Tisztázandó kérdések (1.)*

1. Mi az AK? Az **AK** saját kiadású, független, helyi érdekű (vagyis a **HME** tagjaihoz szóló), évente általában kétszer megjelenő időszaki kiadvány*. Nem igényli senki jóváhagyását, sem engedélyét, nem részesül senki támogatásában (sem anyagiakban, sem szellemiekben), de nem is tartozik senkinek semmivel: sem érzelmeikkel, sem illemmel: *sine ira et studio*, vagyis minden irányba és minden(ki) felé, minden szempontból és minden szándékában egyaránt nyitott, semleges és elfogulatlan. Azazhogy mégis: két irányba is tartozik, mégpedig ugyanazzal: először a valóságnak azzal, hogy őt meg nem hamisítja, másodsor a **HME** tagjainak azzal, hogy az **E**-ben lezajlottakról lehető objektív képet rajzol. Mindezzel alulírott végeredményben és elsősorban saját lelkiismeretének adós. Az említett objektivitást pedig a közírásban szokásos módon a szerző csupán az eseményeknek és hatásoknak saját szubjektumán való átszűrésével valósíthatja meg, amennyiben, ha nem is ideális, de legalább elfogadható minőségű nyersanyagból készült szűrőt használ. Ez azt jelenti, hogy az éppen szóbanforgó szakterületek kérdéseinek megítélésében kellő mennyiségű és minőségű (objektív) ismeretanyagot kell párosulnia az egyéni tetszés fokát kifejező szubjektív állásfoglalással. De térjünk vissza a *sem*-ekhez. Az **AK** sem tartalmát, sem formáját, sem megjelenését, sem terjesztését illetően nem követ semmilyen előírást vagy „szokást”. Igyekszik ugyan eljutni mindenkihez, aki az **E** iránt érdeklődik, de nincsenek előjogokat élvező „abonensei”. Bárki hozzájuthat, ha címét közli alulírottal, illetőleg a jövőre nézve, gyakorlati és anyagi okokból: *e-mail-címét*. Továbbá: mind fizikai, mind jogi személyek csupán egyetlen példányra tarthatnak igényt. Belső szükségleteiket nekik maguknak kell fedezniök.

2. Mi értelme van az AK létének? Avagy másképpen: miért kell a múltból felidézni néha hónapokkal azelőtt lezajlott eseményeket, őket netán még elemezgetni is, hogy kiderüljön ez az róluk? Ezt, persze, úgy is lehet érteni: *nehogy...* Ez a kérdés többször elhangzott már az **E**-ben az **AK** létezése előtt is, hasonló célú előadásaim után; ezek mintegy az **AK** előzményeinek tekinthetők. Én ezen a kérdésfelvetésen mindig csodálkoztam. A visszatekintés ugyanis alapvető emberi tulajdonság a hozzá kapcsolódó számvetéssel együtt. Hiszen mindennek van története -- nemcsak az emberiségnek, de az egyes embernek, nemcsak a nemzetnek, de egyes csoportjainak is --, s ennek számontartása adja létünk és (egyéni vagy közösségi) személyiségünk egyik alappillérét. És az, ami az **E**-ben történt, velünk történt. Ki emlékezzék rá, ha nem mi? A fenti kérdésfeltevés megkérdőjelezi minden emberi emlékezetműködés értelmét, a történeti jellegű gondolkodásmód jogosságát, s a ráépülő tudományágak hasznát. Az **AK** természetesen nem tudomány, nem is szoros értelemben vett történetírás, de az utóbbihoz valami affinitás csak fűzi. És ha csak páran vannak is, akik egyetértenek vele, vagy éppen hasznosnak ítélik, már megéri. És itt újból helyesbítenem kell: ezek azok, akik mégiscsak támogatják az **AK**-t, a talán legfontosabb *erkölcsi támogatást* adják meg neki. Mert ők mást **is** akarnak olvasni, másként **is** akarnak látni és gondolkodni. Ők tudják, hogy a jelen alakítja a jövőt, de a jelen a múlt hozza létre. Önmagunkat csapjuk be, ha ez utóbbit

*Elnézést az értelmi pontosság kedvéért vállalt stíluszökkenőért (szó/tő/ismétlés: *kiadás, kiadvány*). A *sajtótermék* túl igényesnek tűnt, a *publikáció* még zavaróan idegennek is.

csak rózsaszín szemüvegen át nézzük. Mert: “Nem azt mondja meg nekünk a múlt, hogy mit kell tennünk, hanem hogy mit kerüljünk el” (**Ortega**). Tehát főleg a jövő számára fontos a múlt helyes értékelése. És talán az sincs kizárva, hogy valamikor valaki fölhasználja majd az **AK**-t a **HME** történetének megírásához kiegészítő forrásanyagként. Mert, ha nem is az **E** irattárában, valahol csak fönmarad ezen a nagy világon.

II. . VISSZATEKINTÉS 2002-re (második rész)

Az év(ek) második felének is egyik súlypontja rendszerint a történelemtől ide “kiosztott” nemzeti ünnepünk, **október 23-a** megünneplése. A múlt évben ez belső erőkkel történt: kitűnően. Sosem értettem, miért nem tesszük ezt gyakrabban, elvégre szociológiai felmérés nélkül is jobban tudjuk mi, hogy mire van szüksége a tagságnak. (A „külső“ előadókban úgyis csalódunk néha.) Arra gondolok például, hogy egy beszélgetés alkalmával egyik, már középkorúnak számító tagtársunk egyszerűen nem tudta, ki volt Kádár, Rákosi, Gerő stb. Mert ő magyar ugyan, de kiskorától külföldön élve arról a korról nincsenek ismeretei. És hány ilyen van a fiatalabbak között! Ezért üdvözlöm örömmel és egyetértéssel azt a módot, ahogyan **Hellenbart Gyula** 1956-os megemlékezését felépítette: a tények és a magyarázatok, vagy másképpen: a szakszerűség és a közönség fele fordulás olyan váltakozását, melyben az *adatok* az ismeretátadást, a *kommentárok* pedig az azonnali értékelést és beágyazódást biztosítva szilárd, jól összeálló és világos képet adtak az eseményekről (meg kell itt jegyezni: minden didaktizmus nélkül /bár én ez utóbbit sem kifogásolnám/). Előadása végig megőrizte az említett két oldal egyensúlyát, sem száraz adathalmazzá, sem elvont fejtegetéssé nem vált. Ezt elősegítette az idézett eredeti *szövegek* megszólaltatása hangfelvételtől, vagy két „segédje“ által. Be kell vallanom, hogy ezek között még számomra is volt újdonság, aki pedig ama régmúlt napokon majd 24 órán át csüngtem régi, rossz rádiónk hangszóróján. Csak remélni merem, hogy az elmondottakkal a mai fiatalok egyetértenek, vagyis hogy még az egészen ifjak is maradandó képet kaptak a számukra már történelemnek számító eseményekről. S ha a következő évek rendezvényei ezt kiegészíteni és árnyalni tudják, jó irányba haladunk. Mert a cél egyre kevésbé a kortársak emlékeinek fölmelegítése kell, hogy legyen, sokkal inkább az ilyen nagy horderejű történelmi fordulópontok valóságghű képe továbbélésének biztosítása az egymást követő nemzedékekben.

Szólnom kell egy másik megemlékezésről is, jóllehet értékelésébe nem bocsájtkozhatom, lévén, hogy benne magam is „segédi“ szerepet játszottam többekkel együtt: az **Illyés Gyula**-estről van szó. Ismét csak reményemnek adhatok hangot, hogy a versek és prózai szövegek a költő képét közelebb vitték a hallgatóságához. Aláhúznám itt a *költő* szót, mert jóllehet ez a minősítés az általánosan elfogadott Illyés Gyuláról, az (volt) az érzésem, hogy prózai művei még ma is népszerűbbek a nagyközönségben. Alulírott is restellkedve vallja be, hogy nála a fordulópontot éppen az erre az estére való fölkészülés képezte: Illyés-versek intenzív (újra- és újra)olvasása váltotta ki azt az intellektuális és emocionális élményt, amely e szövegek autonóm és egyedi esztétikumát tudatosította. Ezt az estét is **Hellenbart Gyulának** köszönjük.

A **Próféta voltál, szívem** című film mondanivalójának (fiatalkori eszméink megkopása az élet viharában, eltávolodás saját ifjúkori énünk romantikusan rajongó /netán: forradalmi/vállalásaitól) nem egészen sikerült „átjönnie“ még Darvas Iván (mint mindig) most is egyéni és élvezetes alakításában sem. Mintha kissé fáradt és csalódott lett volna maga is a szerep kívánalmaitól, s egy koherens cselekményvonal hiányától. Kiváló zenei betéteket hallottunk és láttunk(!) viszont a filmben (Kodály-kórusokat).

Tisztelettel, Horváth Tibor